

Samen aan de slag
Coalitieakkoord Winterswijk 2022-2026

Voorwoord

Samen aan de slag, zo luidt de titel van dit coalitieakkoord. We gaan graag aan de slag voor Winterswijk. Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De opgaven die voor ons liggen zijn urgent, of het nu gaat om het bouwen van woningen, het klimaat of de transformatie in het sociaal domein. We zijn blij met dit akkoord.

De partijen VW, CDA en PvdA vormen een bestuur dat er is voor heel Winterswijk, voor alle inwoners, organisaties en bedrijven. Daarom betrekken we zo veel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij hetgeen we willen realiseren in en voor Winterswijk. Onze bestuursstijl is open en transparant. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met de andere partijen in de gemeenteraad. De uitgestoken hand maken we waar.

Participatie is voor ons een belangrijk middel om met de samenleving ambities te realiseren. De door de raad vastgestelde participatieaanpak is daarbij leidend. Vooraf spreken we af welke vorm van participatie bij welk onderwerp hoort. Dit doen we in het ruimtelijke én in het sociale domein. Als bestuur zijn we er voor het afwegen van het algemeen belang en van individuele belangen. Tussen deze belangen kan soms spanning ontstaan. Daarom zien we het ook als een belangrijk doel voor ons om onze afwegingen en besluiten helder en transparant uit te leggen.

Veel gaat goed in Winterswijk. Daarmee gaan we dus ook door. Maar er is aantal zaken die we echt anders doen. Enkele voorbeelden daarvan zijn dat we een pilot doen met basisbanen, dat we de Winterswijkpas invoeren, dat we de keuze voor het bedrijventerrein heroverwegen, dat we bij verblijfsrecreatie vooral inzetten op verlenging van het seizoen, dat we ons inzetten voor een toekomstbestendige agrarische sector, dat we duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen, dat we energiearmoede stevig aanpakken, dat we de bezuinigingen op zwembad Jaspers schrappen, dat we voorlopig geen nieuwe grote woningbouwlocaties ontwikkelen en dat we bij nieuwbouw kiezen voor voldoende betaalbare koop en 30% sociale huur.

Tijdens het formatieproces hebben we de Winterswijkse samenleving en de politieke partijen om input gevraagd. Dit heeft veel waardevolle informatie opgeleverd. In de bijlage is een overzicht opgenomen van alle organisaties en partijen die aan onze oproep gehoor gaven. Een aantal keuzes en afwegingen leest u terug in dit coalitieakkoord op hoofdlijnen, zodat bij de uitwerking ruimte is voor ideeën en inbreng van anderen. In ieder geval blijven we de komende bestuursperiode in gesprek met de Winterswijkse samenleving.

De fracties van Voor Winterswijk, CDA en PvdA

8 juni 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Ons toekomstbeeld van Winterswijk	4
Iedereen doet mee	5
Zorg voor wie het nodig heeft	7
Aantrekkelijk ondernemen	9
Buitengebied in balans	11
Een duurzame toekomst	12
De kracht van sport, cultuur & verenigingen	14
Fijn wonen	16
Zo besturen we Winterswijk	18
Bijlage I	21
Bijlage II	22

Ons toekomstbeeld van Winterswijk

Als we over een aantal jaren door de gemeente Winterswijk wandelen of fietsen zijn we aangenaam verrast. De grote ruimtelijke en sociale uitdagingen, op het gebied van wonen, ruimte voor bedrijven, klimaat, stikstof, zorg en corona, hebben de Winterswijkse samenleving alleen maar sterker gemaakt. Door om te zien naar elkaar en ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen zijn de uitdagingen samen opgepakt en is de sociale binding versterkt. Winterswijk kent daardoor een cultuur van samenwerken en vertrouwen.

Binnen de Achterhoek heeft Winterswijk een centrumfunctie met regionale voorzieningen. Een prachtige omgeving om te leven, wonen, werken en recreëren, dat is de kern. 'Dorp en platteland' zijn met elkaar in balans, net zoals de wijken van Winterswijk, de negen buurtschappen en het prachtige buitengebied met elkaar in balans zijn.

Winterswijk kent een aantrekkelijk en bloeiend centrum. Het winkelaanbod is gevarieerd, toegesneden op de Winterswijkers, de toeristen en de gasten uit de regio en het aangrenzende Duitsland. Wij zijn onderscheidend in Nederland. De warenmarkt en de horeca geven het centrum extra aanzien. Ook met warme dagen is het goed toeven, want er is voldoende groen en ruimte voor water in het centrum en in de wijken. Daarnaast zijn er in en om het centrum voldoende gratis parkeerplekken.

Winterswijk is goed bereikbaar via de weg en met snelle en comfortabele bus- en treinverbindingen. Er is een bloeiende economie met volop ruimte voor innovatie. Werkgelegenheid is er volop, in Winterswijk en in de regio. Er is ruimte voor grote en kleinere bedrijven, inclusief startups.

Het nationaal landschap met zijn unieke afwisseling van natuur, landbouw en landgoederen is de trots van Winterswijk. De agrariërs, de bewoners van de buurtschappen en de natuurorganisaties zorgen voor het behoud van het landschap. Het toerisme heeft een natuurlijke plek hierin. Fiets-, wandel- en hippische routes zorgen dat onze gasten het landschap kunnen ontdekken. Ook bij slecht weer is er voldoende te doen.

Voorzieningen zijn er in Winterswijk volop. De schoolgebouwen in de kom en de buurtschappen voldoen aan alle nieuwe eisen. Cultuur, muziek, bibliotheek, sociale infrastructuur, sport en recreatie, het is er allemaal. De voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen, zodat iedereen kan meedoen. Elk kind, maar ook volwassene krijgt in Winterswijk alle ontwikkelkansen. Zorg is er voor iedereen die een steuntje in de rug nodig heeft, en mensen worden actief geholpen om niet meer aan de zijlijn te staan. In Winterswijk doet iedereen mee.

Er zijn voldoende duurzame woningen in alle soorten en maten, voor iedereen. De verduurzaming is voortvarend opgepakt, mede om de energiearmoede te lijf te gaan. Energie die wordt gebruikt, wordt zoveel mogelijk duurzaam opgewekt. Inwoners denken en praten mee over hun leefomgeving. Ook in de buurtschappen is gebouwd, gebouwen in de kern hebben soms andere functies gekregen. Er zijn geen 'lelijke', lege plekken meer in Winterswijk.

Iedereen doet mee

Iedere inwoner wil graag volwaardig meedoen in onze samenleving. Door uiteenlopende oorzaken is dat niet voor iedereen op dezelfde manier weggelegd. Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen. Onderwijs, werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk. Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat inwoners een fysiek en mentaal gezond en zelfstandig leven leiden.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk, en daarmee structuur, sociale omgang en inkomen, draagt in hoge mate bij aan het welzijn van mensen. Ook in de huidige krappe arbeidsmarkt is er nog steeds een groep mensen die niet aan het werk komt. Wij willen inwoners die de weg naar een reguliere baan moeilijk vinden, ondersteunen in hun ontwikkeling en liever nog: op de arbeidsmarkt brengen. Hierbij houden we rekening met de kwetsbaarheid en de ontwikkelkansen van de inwoner.

Om ook deze mensen aan het werk te helpen, realiseren we samen met werkgevers een pilot met basisbanen. De basisbaan is bedoeld voor mensen die nu nog ongewild en langdurig thuis zitten of langs de kant staan.

Als mensen vanuit een uitkering aan het werk gaan, kunnen zij er financieel op achteruitgaan. We geven inwoners die vanuit de bijstand aan het werk gaan daarom een eenmalige premie, waarmee het verschil tussen bijstand en inkomen uit werk wordt vergroot. Deze premie is ook voor extra kosten die werkenden hebben, zoals kleding en reiskosten.

We werken samen met werkgevers en het onderwijs om stageplekken, goed werk en (om) scholing mogelijk te maken. Het Achterhoeks Talentenfonds is een mooi voorbeeld om mensen op weg te helpen naar een baan met toekomstperspectief.

Het hebben van schulden en het leven in armoede heeft impact op welzijn, op het vertrouwen in de toekomst en op het gevoel dat je ertoe doet. Met Armoedevrij Winterswijk 2040 werken we aan het stoppen van armoede. Wij geloven in deze aanpak waarin we samen met inwoners, organisaties, bedrijven, verenigingen, geloofsgemeenschappen en scholen de schouders er onder zetten. De vele betrokken Winterswijkers vormen de kracht van de aanpak. Dat betekent samen bouwen, ontwikkelen en keuzes maken.

Voor een gezonde sociaaleconomische omgeving levert het voorkomen en bestrijden van (generatie)armoede en schulden grote persoonlijke en maatschappelijke winst op. We investeren in tijdige signalering en preventie zodat schulden eerder in beeld komen. We werken met ervaringsdeskundigen en buddy's in de schuldenaanpak. De huidige werkwijze van bewindvoering evalueren we; mogelijk kan dat effectiever.

Onderwijs voor iedereen

Passend en bereikbaar onderwijs is essentieel voor iedereen in Winterswijk. Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren. Om iedereen gelijke kansen te geven, werken we samen met het onderwijs (primair en voortgezet) en de verenigingen. Er is een korte samenwerkingslijn met het ondersteuningsteam. De signalering leidt bijvoorbeeld tot de inzet van huiswerkbegeleiding en de aanpak van laaggeletterdheid.

Met name voor jongeren die in de grensregio gaan werken, is beheersing van de Duitse taal van groot belang. Wij blijven hierop inzetten.

Voor goede huisvesting en onderhoud van scholen voeren we het vastgestelde Integrale Huisvestingsplan uit. Wij bouwen duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen. Vernieuwing van de huisvesting van het buurtschapsonderwijs gebeurt in nauw overleg met en participatie van belanghebbenden.

Wij sluiten aan bij de doelstelling van de regio Achterhoek: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht brengen. We zetten in op bijscholing/omscholing en talentontwikkeling en stimuleren de samenwerking tussen onderwijs en ondernemers. We ondersteunen en faciliteren de uitbreiding van het Grenslandcollege en het leveren van Associate Degree/HBO-trajecten in het raadhuis.

Meedoen in de samenleving

We voeren de Winterswijkpas in. De Winterswijkpas is een pas die voor alle inwoners kortingen en/of aanbiedingen oplevert. Wij onderzoeken de mogelijkheden om de Winterswijkpas gratis aan te bieden voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Alle andere inwoners kunnen de Winterswijkpas zelf aanschaffen.

Daarnaast wordt de 'Meedoenregeling' voor onze inwoners met een laag inkomen via deze pas verstrekt. Deze pas geeft toegang tot een groot en gevarieerd aanbod op het gebied van educatie, sport, cultuur en participatie, zowel voor jongeren als voor volwassenen. Samenwerken met partners uit de samenleving is hierbij essentieel.

Inclusie: gelijke kansen

We willen dat mensen voelen dat zij volwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving. We gaan daarom door met Winterswijk Drenpelvrij. We leggen nog beter de verbinding tussen zorg, welzijn, cultuur en sport. We dragen actief uit dat Winterswijk regenbooggemeente is. Samen met inwoners, verenigingen, scholen en bedrijven laten we zien dat iedereen zichzelf kan zijn in onze gemeente.

Zorg voor wie het nodig heeft

We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf de regie en voor zover mogelijk verantwoordelijkheid (kunnen) nemen op gezondheid en geluk. De inzet van ervaringsdeskundigen, waaronder mantelzorgers, vormt een belangrijke aanvulling hierbij. We gaan daarbij uit van wat iemand kan. Mantelzorgondersteuning is van groot belang voor het welzijn van de mantelzorger en de kwaliteit van de totale zorg. Dit blijft daarom onderdeel van ons gemeentelijk beleid, waarbij we kijken hoe we dit nog beter kunnen vormgeven.

We investeren meer in tijdig signaleren en preventie. We richten ons daarbij op de factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn: leefstijl, leefomgeving en toegang tot activiteiten en voorzieningen. Het Regionaal Preventieakkoord, dat samen met de betrokken partijen in de zorg is opgesteld, is hierbij een belangrijke leidraad.

Als gemeente willen we meer sturing op de uitgaven voor de jeugdzorg en voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (onder andere huishoudelijke hulp en zorg voor ouderen). Vernieuwing in de zorg is noodzakelijk om de kwaliteit te behouden en om de kosten te beheersen. Daarom sturen wij op een betere samenwerking tussen alle betrokken partijen (ketenpartners), waarbij hun aanbod beter op elkaar wordt afgestemd. Van huisarts tot ziekenhuis, van school tot jeugdzorginstelling, van gemeente tot thuiszorgorganisatie: we pakken dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid op. De Post is een essentiële schakel in het leveren van kwaliteit.

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod in Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Zorg en welzijn

Voor ouderen is een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk om gezond langer zelfstandig thuis te wonen. We zorgen als gemeente voor een sterke sociale basis voor iedereen, door onder andere laagdrempelige inloopvoorzieningen. Deze leveren een belangrijke bijdrage aan ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.

De jongeren hebben de toekomst. Alle Winterswijkse jongeren moeten dezelfde kansen voor ontwikkeling hebben. Wij zijn voorstander van programma's die preventief werken; wij blijven investeren in het Preventieplatform Jeugd. We hebben aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren, zeker in deze post-corona tijd.

De samenwerking tussen onderwijs (inclusief kinderopvang), verenigingen en gemeente versterken we. Wij geloven dat een goed netwerk zorgt dat jongeren zich veilig voelen. Daar staat tegenover dat jongeren die zorg nodig hebben, die zorg ook moeten krijgen. Daarbij hebben we permanent aandacht voor innovatie en normalisering. Bij normalisering bekijken we wat tot het normale leven, opgroeien en opvoeden behoort.

Investeren in ondersteuning en zorg voor ouders blijft belangrijk. Goede zorg voor ouders is een voorwaarde voor de goede zorg aan kinderen. We blijven zoveel mogelijk werken vanuit het principe van 'één gezin, één plan'. Dit betekent dat je als gezin één aanspreekpunt hebt.

Vluchtelingen en inburgering

Winterswijk blijft zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Ons asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland. Het is gelegen midden in de wijk en heeft een open karakter. Deze vorm van opvang leent zich alleen voor de opvang van gezinnen en kinderen. Ten tijde van crisis zijn wij bereid om extra inspanningen te verrichten. Het draagvlak bij onze inwoners is van groot belang. Daarom maken we duidelijke afspraken met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers. We blijven ons daarom inzetten voor een betere landelijke spreiding van opvanglocaties. Uiteraard voldoen we aan de huisvestingsopgave voor statushouders.

Wij zijn als gemeente zelf verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers, We vragen van de inburgeraar een maximale inspanning om de inburgering te laten slagen. We bouwen mee aan een maatschappij waar iedereen dezelfde kansen heeft. Een goede start van nieuwkomers draagt daar zeker aan bij. Daarvoor moeten kinderen van vluchtelingen zo snel mogelijk naar school. De aansluiting van het inburgeringsonderwijs op het reguliere onderwijs moet goed zijn. We investeren in vrijwillige taalcoaches en in projecten die helpen bij het opbouwen van een lokaal netwerk.

Aantrekkelijk ondernemen

Economische bedrijvigheid is belangrijk voor Winterswijk. Het levert direct en indirect een grote bijdrage aan de werkgelegenheid, een goede leefbaarheid en het op peil houden van de voorzieningen.

Ruimte voor bedrijven

Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Startups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieondernemingen maar inmiddels onderdeel zijn van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Wij zetten de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid uiteraard voort, en waar nodig intensiveren we die. Voor de ondernemers is voldoende gekwalificeerd personeel belangrijk, maar de krappe arbeidsmarkt kent een mismatch tussen vraag en aanbod. Daarnaast is er een aantal langdurig werklozen in Winterswijk. Waar we kunnen, ondersteunen we ondernemers om juist deze mensen in dienst te nemen.

Bedrijventerrein

Bedrijvigheid en nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Om een gezond economisch klimaat te realiseren waarin werkgelegenheid geborgd is, moeten Winterswijkse bedrijven voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen.

Op dit moment staat die ruimte onder druk. Wij erkennen de noodzaak van substantieel extra ruimte voor bedrijvigheid in Winterswijk. Ons uitgangspunt voor bedrijventerreinen blijft dat inbreiding, revitalisering en eventuele herontwikkeling voor uitbreiding gaan. De huidige en toekomstige vraag verplicht ons ook om mogelijke uitbreidingslocatie(s) te zoeken. De aanwijzing van een of meerdere locaties heeft een grote impact op zowel de fysieke als sociale leefomgeving. Het zoekproces moet daarom zorgvuldig gebeuren en op breed vertrouwen kunnen rekenen. Om tot een breed gedragen keuze te komen, heroverwegen we het huidige raadsbesluit over de locatiekeuze van nieuw bedrijventerrein.

Bij deze heroverweging van de locatiekeuze zijn twee zaken van belang: de feitelijke kenmerken van locaties en de weging van die kenmerken. Eerder uitgevoerd onderzoek heeft de feitelijke kenmerken van een aantal locaties weergegeven. Voor mogelijk alternatieve locaties onderzoeken we ook deze kenmerken. Om tot een goede keuze te komen dient de tweede vraag beantwoord te worden: op welke wijze wegen we deze feitelijke kenmerken? Zoeken we bijvoorbeeld één grote locatie of meerdere kleinere locaties? De kaders, de wijze van weging, bepalen we vooraf met de raad. Afhankelijk van de te hanteren weging heroverwegen we alle reeds onderzochte en mogelijke alternatieve locaties. Uiteindelijk besluiten we waar we, eventueel gefaseerd, ruimte ontwikkelen voor bedrijven.

Naast zorgvuldigheid is ook snelheid van belang. Omdat de huidige situatie nijpend is, zorgen wij ervoor dat er medio 2023 een goede locatie gekozen wordt.

Dennenoord

We gaan er vanuit dat verplaatsing van het resterende bedrijf op Dennenoord de komende jaren niet mogelijk is. Daarom doen we een ultieme poging om het gebied beter te verkavelen. Daarnaast wordt het bedrijf zodanig ingepast dat de afspraken met de provincie kunnen worden nagekomen.

Centrum

Ons winkelcentrum is het kloppend hart van Winterswijk en trekt ook veel bezoekers van buiten de gemeente. We willen graag dat dit zo blijft en investeren daar samen met 100% Winterwijk in.

De centrumvisie is met inbreng van velen tot stand gekomen en vormt het uitgangspunt voor de doorontwikkeling van het centrum. In het uitvoeringsplan voor het centrum maken we keuzes voor haalbare en betaalbare maatregelen. De herinrichting van de markt maakt daar deel van uit.

Het centrum, dat meer is dan alleen het kernwinkelgebied, bezien we als één geheel. Daarom kijken we bij alle maatregelen, dus ook bij de herinrichting van de markt, naar het effect op alle andere onderdelen van het centrum.

Vrijetijdseconomie

De vrijetijdseconomie is een belangrijke sector in Winterswijk. De landelijke groei van het toerisme is ook in Winterswijk duidelijk zichtbaar. We zetten samen met de sector in op meer overnachtingen. Dit doen we door het verlengen van het seizoen tot een jaarrond aanbod en minder door het verhogen van de capaciteit. De kansen voor dagrecreatie ontwikkelen we verder met als doel ook hier te voorzien in een jaarrond aanbod. Dit doen we in samenwerking met onder andere de culturele en evenementensector.

Centraal staat kwaliteit van de voorzieningen, zowel voor verblijfsrecreatie als voor dagrecreatie. De 'Winterswijkse maat' betekent dat we vooral kijken naar een goede inpassing in de omgeving, zowel ruimtelijk, sociaal als verkeerstechnisch.

Voor de gewenste ontwikkeling van de verblijfsrecreatie op de langere termijn maken we samen met de sector een visie. Daarnaast voeren we de vrijetijdsagenda van de Regio Achterhoek verder uit. Met de toerismesector maken we nieuwe meerjarige afspraken over de toeristenbelasting.

Citymarketing

Winterswijk heeft veel te bieden op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme. Dit is nog niet overal bekend. We hebben een actieve rol bij 100% Winterswijk om samen met hen Winterswijk als merk binnen en buiten Nederland verder uit te dragen en te ontwikkelen. Dit doen we bijvoorbeeld door samenwerking met de producenten van onze streekproducten.

Buitengebied in balans

Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk met het Nationaal Landschap en de Natura 2000 gebieden. Door eeuwenlang zorgvuldig beheer is een landschap ontstaan dat zich kenmerkt door een fijnmazige afwisseling van landbouw, natuur en landgoederen, te midden van hechte buurtschappen. Ontwikkelingen als stikstofmaatregelen maken dat het unieke karakter onder druk staat en dat we de handen ineen moeten slaan.

Gebiedsgerichte aanpak

Wij zetten in op de gebiedsgerichte aanpak, om samen met alle betrokkenen, de gemeente, de provincie en het waterschap, een toekomstperspectief te ontwikkelen. De omgevingsvisie buitengebied is daarbij het kader. Behoud van de kwaliteit en de leefbaarheid is essentieel, waarbij er voor alle partijen een toekomstperspectief moet zijn. Voor agrariërs, bewoners, bedrijven en de natuur. Samen ontwikkelen we via het Programma Vitaal Platteland een perspectief dat past bij Winterswijk. Op basis van dit perspectief spelen wij een actieve rol door waar nodig aanvullende en stimulerende maatregelen te treffen. Voor een gezonde agrarische sector onderzoeken we de mogelijkheden voor innovatie en nieuwe verdienmodellen. Daarbij zetten we bijvoorbeeld een landschapsfonds of middelen voor landschapsonderhoud in en stimuleren we een duurzame en toekomstbestendige land- en tuinbouw. Ook geven wij creatieve en innovatieve initiatieven uit het gebied zoveel mogelijk de ruimte binnen de gebiedsgerichte aanpak.

Buurtschappen

De buurtschappen kenmerken zich door naoberschap: een sterke sociale binding. De belangenverenigingen spelen hierbij een belangrijke rol. De ontstane mix van wonen, werken en recreëren is van belang voor het behoud van de leefbaarheid.

Voor de toekomst is het belangrijk dat er een woningaanbod is en blijft waardoor jongeren én ouderen kunnen wonen in het buitengebied. Voldoende betaalbare starterswoningen zijn hier een onderdeel van.

Kleiput en Molenveld

De problematiek van de kleiput lossen we op door het aanbrengen van een afdeklaag in combinatie met de aanpassing van de oevers. De gebiedsvisie Molenveld voeren we uit voor zover het beschikbare budget dit toelaat. Daarin moet in overleg met betrokkenen een prioritering worden aangebracht. Indien mogelijk maken we een visplek die ook toegankelijk is voor mindervalide vissers.

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

Het gebied rond de Steengroeve is uniek in de wereld en in meerdere opzichten van belang voor Winterswijk. Natuur, bedrijvigheid, archeologie, cultuur, historie en recreatie komen hier bij elkaar. Het Ruimtelijk Afsprakenkader (RAK) vormt de basis voor de verdere ontwikkeling van dit unieke gebied.

Als gemeente brengen wij de bestemmingsplanwijziging voor het bezoekerscentrum in procedure zodra de initiatiefnemers de financiering rond hebben. De hiervoor beschikbare gemeentelijke middelen reserveren we tot eind 2024.

De feitelijke omlegging van de Steengroeveweg heeft in deze bestuursperiode geen prioriteit. Wel bezien we of het bestemmingsplan in lijn gebracht kan worden met de toekomstige bestemming, waarbij de zekerheid ontstaat dat op termijn de Steengroeveweg wordt verlegd om de uitbreiding van de groeve mogelijk te maken.

Een duurzame toekomst

Om de opwarming van de aarde binnen de perken te houden is snel handelen geboden, ook in Winterswijk. We zijn trots op de Green Leaf Award. Deze titel benutten we optimaal, als het kan tot en met 2023. De Green Leaf Award dragen we uit als extra impuls voor het verduurzamen van Winterswijk.

We realiseren de doelen van de Regionale Energie Strategie (RES). Vanwege het moratorium op de aanleg van windturbines levert Winterswijk geen aandeel in de regio voor windenergie. Dit kan omdat de huidige RES-opgave voor windenergie ruimschoots in de Achterhoek kan worden gerealiseerd. Om de doelen uit de RES te halen, heeft Winterswijk keuzes gemaakt. In 2018 is gekozen voor de instelling van een moratorium op de aanleg van windturbines in de gemeente. Dit moratorium is voor onbepaalde tijd, maar we evalueren dit in 2023.

Duurzaamheid en energietransitie

Op het gebied van zon op land zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet. Winterswijk is op dit vlak een van de koplopers in de regio. Er liggen veel kansen voor zon op dak, dat ook de voorkeur heeft van de inwoners in de Achterhoek. Zo hoeven minder zonneparken landschappelijk ingepast te worden en is het verlies aan biodiversiteit en natuur- en landbouwgrond kleiner. Bedrijfsdaken en daken van agrarische bebouwing bieden genoeg oppervlakte voor zon op dak, maar kunnen soms niet gebruikt worden door een capaciteitstekort op het elektriciteitsnet of omdat de constructie van de betreffende daken daarop niet berekend is.

Wij voeren een sterke lobby om het stroomnet geschikt te maken voor de toekomst. Nu moet een afweging gemaakt worden hoe de beschikbare netwerkcapaciteit wordt ingezet. Hierbij worden de opwek op bedrijfsgebouwen, de regeling verlaagd tarief (postcoderoos) en zon op (eigen) erf bij voorkeur niet beperkt. Deze lokale opwek dicht bij de gebruikers kent meer draagvlak en maakt ook dat toekomstige lokale opslagcapaciteit tegen minimale maatschappelijke kosten wordt ingezet. Bij energieprojecten zetten we altijd in op zoveel mogelijke verbinding. Naast procesparticipatie moet er ook ruimte zijn voor financiële participatie en lokaal eigenaarschap.

De energietransitie is constant in beweging. Op de (middel)lange termijn krijgen opslag van energie en de productie en het gebruik van duurzame waterstof naar verwachting een belangrijke rol. Winterswijk ligt aan de geplande waterstof infrastructuur en kan hier mogelijk een voortrekkersrol spelen door nieuwe concepten toe te passen. Op de lange termijn is de uitwerking van het landelijke coalitieakkoord over kernenergie bepalend voor de lokale energietransitie-opdracht.

De energietransitie moet met goede informatie, voorlichting en passende maatregelen tot achter de voordeur worden gebracht. Energietransitie is niet alleen een technisch verhaal. Minstens zo belangrijk hierbij zijn de uitdagingen op sociaal gebied. Een toenemend aantal inwoners van Winterswijk leeft in energiearmoede: ze hebben hoge energiekosten, wonen meestal in een woning die niet goed is geïsoleerd en hebben een laag inkomen. Een deel van deze groep heeft nu al betalingsproblemen. Als de energieprijzen verder stijgen, nemen de armoedeproblemen alleen maar toe. We willen inwoners die in energiearmoede verkeren op de korte termijn helpen. We werken hierbij samen met bijvoorbeeld het Platform stichting armoedevrij en Fijnder. Er moet, onder andere in samenwerking met woningcorporatie De Woonplaats, een wijkgericht plan komen voor de versnelling van de energietransitie van deze doelgroep. We evalueren de duurzaamheidslening.

Klimaatadaptatie

Door de klimaatverandering neemt kans op wateroverlast door plotselinge hoosbuien toe. Ook wordt het tijdens warme dagen in de bebouwde omgeving steeds warmer en neemt de hittestress toe. Om de negatieve gevolgen van de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken, gaan we samen met onze inwoners aan de slag. Samen met het Centrum Duurzaam Winterswijk maken we onze inwoners bewust van de mogelijkheden die er zijn om mee te doen. Voorbeelden hiervan zijn de stenen uit de tuin, aanleg van groene daken en de regentonnenactie.

Bij de plannen voor de markt houden we rekening met de kans op wateroverlast en hittestress. Daarvoor krijgen het groen en het water meer ruimte in de bebouwde kom. De genoemde maatregelen sluiten aan bij de afspraken uit landelijke programma's, zoals het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en het Deltaprogramma Zoetwater.

In het buitengebied sluiten we aan bij de maatregelen die door het waterschap en de provincie worden genomen en de maatregelen in het kader van het Programma Vitaal Platteland en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

Biodiversiteit en landschap

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Deze kwaliteit staat onder druk. Bij onderhoud en nieuw aan te leggen groen letten we daarom speciaal op de biodiversiteit. Steeds vaker kiezen we een mix van verschillende soorten planten, struiken en bomen. We gebruiken vooral gebiedseigen soorten die aantrekkelijk zijn voor insecten. De aandacht voor biodiversiteit verandert de uitstraling van de openbare ruimte. We moeten goed uitleggen waarom dit gebeurt. We betrekken onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk bij het vergroten van de biodiversiteit. Dit doen we bijvoorbeeld door vergroening te stimuleren en door het delen van kennis, via het Centrum Duurzaam Winterswijk.

In het buitengebied zijn de natuurgebieden, landschapselementen en bermen belangrijk voor de biodiversiteit. De invoering van het ecologisch bermbeheer vindt daarom zorgvuldig en geleidelijk plaats. De komende jaren doen we eerst ervaring op met de bermen die de meest essentiële ecologische verbindingen vormen.

Bij het ecologisch bermbeheer staat circulariteit voorop. Daarvoor is het een voorwaarde dat het vrijkomende maaisel lokaal, bij agrariërs, kan worden afgezet. Hiermee worden onnodige transportkosten voorkomen en kunnen agrariërs de bodemkwaliteit verbeteren, zodat de bodem beter water en mineralen vasthoudt. Dit levert een bijdrage aan de aanpak van de droogte en het beperken van uitspoeling.

De kracht van sport, cultuur & verenigingen

Ons verenigingsleven, voor onder andere sport, cultuur en participatie, levert een grote bijdrage aan de Winterswijkse samenleving. Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Cultuur is een belangrijke factor voor het welzijn. Wij zetten ons ervoor in dat meer mensen kunst en cultuur kunnen ervaren. We versterken de verbinding tussen kunst en cultuur, het onderwijs en het sociaal domein.

Sport en cultuur leveren een grote bijdrage aan de Winterswijkse samenleving. Sport en cultuur zorgen ook voor preventie, voor ontspanning en voor een gezond leven. Mensen ontmoeten elkaar en sport en cultuur dragen bij aan de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen de sociale activiteiten van verenigingen en de inzet van vrijwilligers. De drempel om lid te worden van verenigingen is laag. Iedereen die dat wil, kan lid worden. Het netwerk dat een vereniging biedt is waardevol.

Voorzieningen en accommodaties

We maken een toekomstvisie voor onze voorzieningen. Het doel is om de voorzieningen te behouden ook in mindere tijden. De functies zijn daarbij belangrijker dan de stenen. We maken slim gebruik van de bestaande accommodaties in Winterswijk en combineren voorzieningen waar mogelijk. Zo realiseren we de hoogst mogelijke kwaliteit tegen zo laag mogelijke exploitatielasten.

WooW

WooW beoogt een mooie gebiedsontwikkeling, waarin wonen en culturele functies samenkomen. WooW is een plek waar ontmoeting, ontdekking en ontplooiing voorop staan. Wij willen deze gebiedsontwikkeling realiseren.

Onderdeel van het huidige plan is de realisatie van een multifunctioneel cultuurgebouw. Deze biedt ruimte aan nieuwe activiteiten en samenwerkingen en creëert synergie. Dit levert een groter en gevarieerder aanbod waar meer mensen in al hun diversiteit aan mee kunnen doen. Dit aanbod is aanvullend en concurreert niet met het andere aanbod in Winterswijk. Met WooW verbinden we cultuur aan andere doelen als inclusie, diversiteit, integratie en armoedebestrijding.

Voor het cultuurgebouw worden twee ontwikkelvarianten uitgewerkt. Hoewel wij het maatschappelijk rendement van WooW waarderen, hebben wij ook oog voor de kosten. De uitwerking van de twee ontwikkelvarianten geeft inzicht in de kosten, zowel de structurele kosten van het gebouw als de jaarlijkse exploitatie- en subsidiekosten. Op basis van de uitwerkingen maken we een inhoudelijk onderbouwde keuze. Daarbij beoordelen we ook of het nodig is eventuele alternatieven te onderzoeken.

Het plan WooW bevat ook een woningbouwopgave. We richten ons voornamelijk op jongeren en starters. We willen volop ruimte voor sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.

Sportvoorzieningen

Sporten moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. We verbinden de sport verder met de inclusieagenda. Dit betekent dat sportfaciliteiten goed toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, zodat ook zij zonder problemen mee kunnen doen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn, meer te bewegen.

We maken met de sportverenigingen een minder ingewikkeld en eerlijk financieringssysteem. Het doel de sportvoorzieningen toekomstbestendig en betaalbaar te houden voor de gebruikers en voor de gemeente. We geven daarnaast duidelijkheid voor de sportverenigingen over de financiën en over het beheer en onderhoud. We stoppen de crisisbijdrage, maar bouwen wel financiële prikkels in voor efficiënter gebruik van accommodaties. We denken bijvoorbeeld aan meer commercieel gebruik. Daarnaast stimuleren we het multifunctioneel gebruik (voorkeur delen) en het verduurzamen van de sportaccommodaties.

Zwembad

Zwembad Jaspers is een belangrijke voorziening voor Winterswijk. Het zwembad heeft een functie voor zwemlessen, doelgroepen en sportverenigingen. Dat willen we duurzaam in stand houden. Daarom investeren we in kwaliteit en in duurzaamheidsmaatregelen. De voorgenomen bezuinigen schrappen we. Samen met Zwembad Jaspers maken we een visie om voor Winterswijk het zwembad te behouden met een gezonde exploitatie.

Evenementen

Als aantrekkelijke gemeente voor jong en oud bieden wij ruimte voor evenementen. Juist in deze postcoronatijd bieden wij ruimte voor het organiseren van evenementen gericht op jongeren. Daarom stellen wij budget beschikbaar om evenementen voor en door jongeren op weg te helpen.

Wij denken mee in de zoektocht naar ruimte voor het organiseren van festivals en evenementen. Samenwerking tussen verschillende partijen speelt ook hierbij een belangrijke rol.

De procedurele kant van het verlenen van een evenementenvergunning mag geen barrière zijn voor te organiseren evenementen. Wij onderzoeken dan ook de mogelijkheden om organisatoren te ondersteunen en te ontlasten in de procedures voor een evenementenvergunning.

Fijn wonen

In Winterswijk is het goed wonen, maar door de druk op de woningmarkt komen starters en jongeren moeilijk aan woonruimte. Dit terwijl deze groep van vitaal belang is om verdere vergrijzing tegen te gaan. Daarom bieden we ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Ons uitgangspunt voor woningbouw blijft dat inbreiding voor uitbreiding gaat.

Volkshuisvesting en woningbouw

We zien dat de huidige vraag, waarbij door verdunning van huishoudens steeds meer woningen nodig zijn voor hetzelfde aantal inwoners, nog niet vraagt om grote uitbreidingslocaties. Om te voorzien in een passend woningaanbod houden we vinger aan de pols met behoefteonderzoeken. Daarbij hebben wij speciale aandacht voor 'terugkeerders', mensen die graag weer willen wonen in Winterswijk maar door studie of werk nu ergens anders wonen.

We zien dat Winterswijk een relatief kleine voorraad sociale woningen heeft. Daarnaast groeien de wachttijden bij wooncorporaties. Daarom kiezen wij bij nieuwbouwprojecten voor voldoende betaalbare koop en 30 procent sociale huur. Daarnaast maken we met de Woonplaats afspraken over bijvoorbeeld duurzaamheid, opdat de bestaande sociale huurvoorraad kwalitatief goed blijft. Bij grotere maar ook kleinere nieuwbouwprojecten zetten we in op gemengde wijken.

We kijken met een open blik naar alternatieve woonvormen in Winterswijk, bijvoorbeeld Tiny houses, Uuthuskes en Knarrenhoven. We onderzoeken de mogelijkheid van een koop-garant constructie met ontwikkelende partijen. We gaan actief leegstand tegen door eigenaren van monumentale en/of karakteristieke bedrijfspanden de mogelijkheid te bieden deze panden te transformeren naar woningen. We onderzoeken de mogelijkheid en de noodzaak om bij woningtoewijzing voorrang te geven aan mensen met een sociaaleconomische binding met de Achterhoek. Daarnaast willen we mogelijkheden van een zelfbewoningsplicht onderzoeken om te voorkomen dat beleggers het voor starters lastig, zo niet onmogelijk maken om betaalbaar toe te treden tot de woningmarkt.

Leefbare wijken

Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal.

Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren.

De wijkontwikkeling doen we integraal op de thema's ruimtelijke ordening, woningvoorraad, duurzaamheid en sociale samenhang. Per wijk of deel daarvan bekijken we welke thema's prioriteit hebben, waarbij initiatieven van de inwoners richtinggevend zijn. Onze houding is faciliteren en mogelijk maken. Waar nodig zijn we zelf actief bij complexe wijkvraagstukken, zeker bij wijken die dat het hardst nodig hebben.

Bij de wijkgerichte aanpak maken we gebruik van bestaande structuren, zoals speeltuinen en verenigingsgebouwen. Wij betrekken inwoners actief bij besluiten die hen direct raken.

Openbare ruimte

Een schone, nette openbare ruimte draagt bij aan het welbevinden van iedereen. Hiervoor moet regelmatig onderhoud worden gepleegd. We kijken nadrukkelijk naar het onderhoud van de openbare ruimte in de wijken en in de buurtschappen. Met uitvoerende partijen maken we duidelijke afspraken over het onderhoud en de kosten hiervan.

Zwerfvuil verdient onze speciale aandacht. De inwoners en bezoekers moeten genieten van Winterswijk zonder te worden geconfronteerd met zwerfvuil. Voor het opruimen van zwerfvuil in de winkelstraten zoeken we de samenwerking met de centrumondernemers. Daarnaast stimuleren we initiatieven voor het opruimen van zwerfafval, zoals de Beestenbende en de opruimacties in het buitengebied.

Verkeer en parkeren

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn van groot belang. Elke Winterswijker, jong of oud, voetganger, fietser of automobilist moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen in het verkeer, zowel in de kom als in het buitengebied. Het verbreden van wegen, het aanbrengen van bermverharding en goed onderhoud helpen daarbij.

Verkeerbesluiten hebben vaak een grote impact op de omgeving en op andere verkeersstromen. Daarom is het essentieel om vooraf te beoordelen wat het effect is op andere wegen. We stellen een mobiliteitsplan op om deze effecten zo goed mogelijk in kaart te brengen. In dit plan geven we aandacht aan alle verkeersdeelnemers om het verkeer voor iedereen toegankelijk te maken en te houden.

Kracht van Winterswijk is voldoende gratis parkeerplaatsen dicht bij de winkels. Dit behouden we, inclusief voldoende mindervalidenparkeerplaatsen. We werken met de centrum- en marktondernemers samen om parkeerplaatsen zoveel mogelijk beschikbaar te houden voor bezoekers. Parkeerplekken voor kort parkeren helpen het centrum ook voor inwoners bereikbaar te houden.

We wachten de uitkomsten van het lopende verkeersonderzoek naar de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk af. Met de uitkomsten nemen we een definitief besluit over het doortrekken van de Dingstraat. Hetzelfde geldt voor de rotonde bij de Laan van Hilbelink om zo ook de verkeersafwikkeling bij het Weurden te verbeteren.

Snippergroen/illegaal grondgebruik

Winterswijk kent veel stukjes zogenoemd snippergroen. Wij willen duidelijkheid over de eigendomssituatie van deze vaak kleine stukjes grond. Het uitgangspunt is dat het beleid eerlijk en rechtvaardig is. We houden we de menselijke maat in acht. Bij de afhandeling van de pilot zijn we niet bang om eigen fouten te erkennen en terug te draaien.

Zo besturen we Winterswijk

Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Met een nuchtere kijk, oog voor de mens en gezond boerenverstand. We zijn hard op de inhoud en zacht op de relatie. Wij leren van oprechte feedback.

Wij werken in het belang van onze inwoners. Hun mening horen we graag. Daarom hechten wij aan inwonerparticipatie. Natuurlijk heeft ook de gemeenteraad een essentiële rol in besturing van Winterswijk. Het is aan de raad om zelf aan deze rol invulling te geven, maar graag trekken we daarin als raad en college samen op.

Inwonerparticipatie

Een democratie wordt sterker beleefd als inwoners nauw bij veranderingen betrokken zijn. Eenieder wil en kan dan iets doen. Wij betrekken de samenleving bij de besluiten die worden genomen. Met de participatieladder is vooraf duidelijk welke rol inwoners en ondernemers krijgen in een participatieproces. In een aantal gevallen betreft het enkel informeren. In andere gevallen is bijvoorbeeld sprake van co-creatie van plannen, met direct betrokkenen dus. Wij willen zorgvuldige participatieprocessen die slechts weinig ten koste gaan van het tempo.

Er komen een kinderburgemeester en kindergemeenteraad om de jeugd beter te betrekken bij de politiek. Daarnaast zorgen we voor een vervolg op de projecten met de middelbare scholen om de oudere jeugd te interesseren voor politiek.

Onze manier van werken

Samen aan de slag: voor de inwoners en met de inwoners. Inwoners worden door de gemeente tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken. We werken met visies voor de lange termijn.

De gemeentelijke dienstverlening is laagdrempelig en persoonlijk. Wij zijn goed fysiek en digitaal bereikbaar en reageren snel. Onze besluitvormingstrajecten zijn kort. Wij gaan voor ons werk de samenleving in en zoeken elkaar actief op. We werken vanuit vertrouwen en persoonlijk contact, met weinig ambtelijke molens, en denken constructief mee over oplossingen binnen heldere kaders.

Om onze plannen goed uit te voeren is een slagvaardige ambtelijke organisatie nodig.

Krapte op de arbeidsmarkt vraagt dat we nog meer inzetten op goed werkgeverschap om alle vacatures in te vullen. We zoeken daarbij ook samenwerking met omliggende gemeenten. Wij investeren in de kennis en capaciteiten van onze medewerkers. Liever geven we onze eigen medewerkers kansen zich te ontwikkelen, dan dat we adviesbureaus inhuren. De bedoeling van de Omgevingswet is voor ons leidend, ook buiten het ruimtelijke domein. In de gemeente hebben wij een laagdrempelige en effectieve klachtenprocedure. Wij hebben een duidelijke communicatie en een constructieve interne en externe samenwerking. De communicatie willen wij zowel digitaal als via de huis-aan-huis bladen blijven doen.

In de organisatie werken we verder aan de grote opgave rond digitalisering en automatisering. We zetten het datagestuurde werken voort met een aantal Achterhoekse gemeenten.

Regionale en grensoverschrijdende samenwerking

De kracht van samenwerking bewijst zich op vele terreinen. We behouden de komende jaren de duurzame relaties met onze samenwerkingspartners. Bereikbaarheid is een belangrijk thema in de Achterhoek en specifiek in Winterswijk. We zetten de regionale samenwerking in om te lobbyen voor betere bereikbaarheid over zowel weg als het spoor.

Bij regionale samenwerking kijken we ook nadrukkelijk over de grens. We blijven intensief contact houden met onze oosterburen. We zetten deze samenwerking doelmatig in zodat Winterswijk hier maximaal de positieve effecten van ervaart.

Openbare orde, veiligheid en ondermijning

Het gevoel van veiligheid is een basisbehoefte. Veiligheid krijgt daarom meer aandacht. Belangrijk uitgangspunt is hoe veilig de inwoner zich in Winterswijk voelt en wat de gemeente kan doen om dat gevoel van veiligheid te vergroten. We investeren op de integrale aanpak van mensen met verward, onbegrepen gedrag door de samenwerking met het domein zorg te versterken.

De drugsproblematiek vraagt dat we nog meer preventiecampagnes inzetten tegen drugsgebruik. We pakken de straathandel in drugs actief aan, onder andere bij scholen en evenementen. We treden hard op tegen drugsoverlast.

We willen criminaliteit voorkomen en beperken. Zo zetten we gerichte campagnes in om inwoners meer weerbaar te maken tegen (georganiseerde) misdaad. Om oplichting via internet en andere digitale criminaliteit te voorkomen, is voorlichting en training belangrijk. Wij doen dit in samenwerking met bijvoorbeeld politie, scholen, bibliotheek en ouderenbonden. We starten een campagne om straatintimidatie tegen te gaan en we onderzoeken of een verbod op straatintimidatie mogelijk is.

De politie, waaronder wijkagenten, en de boa's zijn in onze gemeente goed zichtbaar en benaderbaar. Hierdoor hebben zij ook een preventieve werking en voelen inwoners zich veilig. We versterken de samenwerking tussen de boa's en de politie om de gevolgen van de dalende politiecapaciteit op te vangen.

Ondermijning is een actueel probleem met veel verschillende verschijningsvormen. Ook in Winterswijk zijn we hier alert op. We ondersteunen een integrale aanpak waarin private en publieke partijen samenwerken tegen ondermijning. Samen met onze partners zoals de politie, het OM, de Belastingdienst en het UWV werken we aan het tegengaan van ondermijning en houden wij onze gemeente veilig.

Financiën

Het financiële beleid is erop gericht om een financieel gezonde positie te behouden. Er moet voldoende ruimte zijn om noodzakelijke en kwalitatief goede investeringen te doen voor de toekomst van Winterswijk. Wij streven naar een jaarlijks structureel sluitende begroting.

Voor de komende jaren zijn forse investeringen noodzakelijk, bijvoorbeeld in de schoolgebouwen. We hebben in Winterswijk een goede algemene reserve. Om deze reserve te gebruiken voor investeringen, moeten we geld lenen. Hierdoor stijgen de schulden- en de rentelasten. Het is zaak dat deze hogere lasten binnen een structureel sluitende begroting blijven passen.

Voor de inkomsten geldt dat de onroerendezaakbelasting wordt gefixeerd op de opbrengst, uitgezonderd inflatie en areaaluitbreiding. Daarnaast zetten wij maximaal in op het verkrijgen van (Europese) subsidies voor onze activiteiten.

Corona

Wij laten het bestaande crisis- en herstelfonds Corona intact. We weten niet of er opnieuw door de overheid opgelegde maatregelen komen die een substantieel effect op de bedrijfsvoering hebben van winkels, horeca en/of andere organisaties en instellingen. Pas als zij minstens één jaar zonder deze effecten opereren, overwegen wij het fonds op te heffen.

Bijlage I

Overzicht van organisaties en partijen die zijn gesproken, die hebben ingesproken, dan wel die op andere wijze input hebben geleverd.

- ABH City-vereniging
- Actiegroep Behoud Kleiput en buurtbewoners Kleiput (Molenveld)
- Buurtteam Bessinkgoorweg
- Cirkelregio De Achterhoek
- Coöperatie Particulier Agrarisch Natuurbeheer
- Doetafel klankbord voor de overheid
- D66
- Evenementenorganisaties: Countdown, Oktoberfest e.a.
- FNV lokale netwerk Achterhoek
- Gelders Particulier Grondbezit en WCL
- Groep BOOS
- LTO commissie Winterswijk
- Morgen
- Natuurmonumenten
- OWIN
- Partners binnen WoooW
- Platform Natuur en Landschap
- Schouwburg de Storm
- Scouting Winterswijk
- Sibelco Winterswijk
- Stichting Buurtschappen Samen Vooruit
- Stichting Comité Behoud Nationaal Landschap Winterswijk
- Stichting Ontmoetingscentrum Senioren Winterswijk
- Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk
- Stichting Terra Temporalis
- Stichting Winterswijkse Synagoge
- Transit Oost
- Venemansmolen
- Vereniging OBW
- Vereniging Verblijfsrecreatie Winterswijk
- VVD
- Werkgroep 50+Wonen in Wenters
- Wildbeheereenheid
- Winterswijkse Belang
- Winterswijkse Hengelaarsvereniging de Karper
- Woningcorporatie De Woonplaats
- Wooninitiatief Rumah Kasih

Bijlage II

Concept portefeuillevindeling

Burgemeester

- Veiligheid en handhaving
- Grensoverschrijdende samenwerking & Europese zaken
- 100% Winterswijk
- Regio
- Bestuurscultuur

Portefeuillehouder 1 Voor Winterswijk

- Economie industrie incl. RO
- Wonen kom en buitengebied incl. RO
- Energietransitie
- ODA

Portefeuillehouder 2 Voor Winterswijk

- Financiën
- Interne organisatie en digitalisering
- Dienstverlening
- Inwonerparticipatie
- Omgevingswet
- Wijkgerichte aanpak incl. speeltuinen
- Cultuur incl. RO

Portefeuillehouder 3 CDA

- Sport incl. RO
- WMO
- Openbare ruimte en infrastructuur incl. RO
- Mobiliteit
- Buitengebied
- Vrijtijdseconomie
- Natuur & Landschap
- Klimaatadaptie
- Milieu (ROVA)

Portefeuillehouder 4 PvdA

- Werk & Inkomen
- Onderwijs
- Jeugdzorg
- Economie centrum incl. RO
- Opgave 'Iedereen doet mee'